

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

Fotboll i förebyggande socialt arbete med ungdomar

Pontus Rudenius
Fredrik Vernblom

Kandidatuppsats (SOPA 63)
HT16
Handledare: David Hoff

Abstract

Authors: Pontus Rudenius and Fredrik Vernblom

Title: Football in preventive social work with youths

Supervisor: David Hoff

Assessor: Dolf Tops

The consensus throughout history have been that sports have great potential to be a good influence on youths. Both in social development and preventive against antisocial behaviour. Despite this, there have been a small or non-existent interest to incorporate sports in social work with youths in Sweden, especially for those who are socially vulnerable. In this study, we intend to have a closer look at an organisation that uses sports, or to be precise football, as a mean to integrate these youths into the society. We conducted five qualitative interviews with people who work with said project to extract their thoughts and experiences. Both Hirischi's (2002) theory about social bonds as well as the theory about socialization, presented by Patrikson (1982), was used to analyse the material gathered via the interviews. The study showed that the recipients were all very positive to the use of football in social work with youths. They all agreed that it can be used to steer individuals away from criminal behaviour, that it can be used as an arena for integration and that it can work as a safety net in society.

Keywords: Youth sports, football, integration, social work, crime prevention, socialization theory, social bonds

Förord

Först och främst vill vi tacka våra respondenter för att ni tagit er tid att hjälpa oss med den här studien. Vi vill också tacka vår handledare David Hoff för att du alltid varit tillgänglig och varit ett stort stöd under hela arbetet. Utan er hade det inte varit möjligt för oss att genomföra vår studie. Sist vill vi även tacka varandra för att vi båda har haft en bra inställning genom hela processen och att vi plockat fram det bästa ur varandra.

Pontus Rudenius och Fredrik Vernblom

Januari, 2016

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Problemformulering	5
1.2 Syfte	7
1.3 Frågeställningar	7
2. Orientering av kunskapsläget	7
2.1 Idrott i socialt arbete	8
2.2 Kriminologiskt perspektiv på SBI	9
2.3 Idrott i ungdomen	10
3. Teori	13
3.1 Socialiseringsteori	13
3.2 Sociala bandteorin	14
4. Metod och metodologiska överväganden	15
4.1 Val av metod	15
4.2 Urval och genomförande	16
4.3 Bearbetning av analys och data	19
4.4 Metoddiskussion	19
4.5 Förförståelse	20
4.6 Forskningsetiska överväganden	21
4.7 Inbördes arbetsfördelning	22
5. Resultat och analys	22
5.1 Organiserad spontanidrott för ungdomar	22
5.1.1 Goodsport	22
5.1.2 Nattfotboll i Skåne	25
5.2 Fotboll som förebyggande socialt arbete	26
5.2.1 Avledande verksamhet	27
5.2.2 En välkomnande integrationsarena	28
5.2.3 Socialt uppfångande verksamhet	32
5.2.4 Framtid	36
6. Slutdiskussion	37
6.1 Sammanfattning	37
6.2 Avslutande tankar	39
Mejl till studiedeltagare	44
Intervjuguide	45
Underlag för skriftlig intervju	47

1. Inledning

1.1 Problemformulering

Idrotten har generellt genom historien setts som en positiv fritidsaktivitet, vilken har förmåga att generera något mer än endast fysisk träning. Redan under tidigt 1900-tal började samhället se idrottens möjligheter att stävja vissa samhällsproblem (Hvenmark 2012; Norberg 2012). Ungdomars idrottande samt föreningsdeltagande ansågs bidra till en meningsfull fritid och därmed också som ett potentiellt skydd mot olika former av risker så som ungdomsbrottslighet och utanförskap (Norberg 2014). Historiskt har idrotten i Sverige ansetts ha en preventiv funktion för ungdomar som drev runt på stan och ägnade sig åt fylleri. Idrotten ansågs utveckla goda medborgare då den utvecklade önskvärda egenskaper som beslutsamhet, disciplin och lagarbete, vilka i längden skulle leda till socialisation (Norberg 2014). Emellertid har det sociala arbetet i Sverige inte utnyttjat idrotten och dess möjligheter i någon större utsträckning. Trots att det i socialt arbete ingår att arbeta preventivt för att förebygga sociala problem såsom bland annat de ovan nämnda (Meeuwisse & Swärd 2006). Enligt Akademikerförbundet SSR definieras förebyggande socialt arbete som riktade eller generella insatser mot grupper eller individer i hälsofrämjande syfte och för att motverka att problem uppstår eller förvärras (Akademikerförbundet SSR 2011).

Norberg (2012) menar att det finns ett intresse i att synliggöra idrottens samhällsnytta då han anser att det varit svårt att vetenskapligt påvisa direkta samband mellan föreningsidrott och positiv samhällspåverkan som exempelvis integration och socialisation. Det finns dock rapporter som till viss del motsäger Norbergs påstående (Jfr Persson 2006; Engström 2007; Ekholm 2013). Den svenska forskningen kring idrottens samhällspåverkan har till största del varit inriktad på föreningsidrotten och inte lagt så mycket fokus på SBI (sport based intervention), som ofta är fallet i den internationella forskningen. SBI är idrottsliga interventioner som är riktade mot identifierade grupper i samhället med sociala problem. Dessa kännetecken för den svenska forskningen kan rimligen vara speglade av hur idrottsverksamhetens sociala mål är organiserade i samhället (Ekholm 2013).

En oro för att barn och unga ska hamna utanför samhällslivet har varit och är fortfarande starkt kopplat till vad ungdomar gör på sin fritid, eftersom det är där vuxenkontroll och struktur ibland saknas. Det är också främst där som flertalet risker finns, i form av exempelvis antisociala grupperingar samt möjlighet till risktagande (Ungdomsstyrelsen 2007). Mahoney och Stattin (2000) menar att fritidsaktiviteter kan vara ett sätt att skapa relationer och bygga positiva sociala nätverk. Strukturerade aktiviteter ledda av vuxna, som dessutom ställer krav på koncentration, ansträngning och mognad, leder oftare till en gynnsam social utveckling för ungdomar.

Bland dem som skriver om hur idrott kan verka som en insats i socialt arbete hittar vi Nichols (2007). Han riktar sin forskning mot ungdomskriminalitet och menar bland annat att idrott kan utgöra en alternativ aktivitet för ungdomar som genom att idrotta inte har tid att utföra kriminella handlingar. Vilket kan kopplas samman med Hirschis (2002) teori som menar att de sociala band individen, genom exempelvis sitt idrottsutövande, skapar till samhället också hindrar den samme från kriminalitet. Idrotten skapar också utrymme för positiva mentorsrelationer till ledare och en ökad självkänsla då individen uppnår mål och blir bekräftad i sitt idrottsutövande. Carlsson (2007) menar vidare att idrott kan fungera som utvecklande av lokalsamhällen då det är en mötesplats för människor där civilt engagemang kan skapas. Trots en bred forskning som visar på idrottens förtjänster så är forskningen kring idrott i socialt arbete i Sverige relativt liten. Östnäs (1991) menar att det skulle kunna finnas ett större samarbete mellan idrottsföreningar och socialtjänst och även att idrottsföreningar själva skulle kunna göra mer i sociala frågor. En organisation som arbetar med idrott som förebyggande socialt arbete med ungdomar är Goodsport, som genom en rad olika projekt arbetar med social samhällsintegration. Däribland projektet *nattfotboll*, vilket är en så kallad organiserad spontanaktivitet där ungdomar träffas kvällstid på helger och i det här fallet spelar fotboll tillsammans under ledning av vuxna. Det handlar om ideellt socialt arbete där ledarna för verksamheten rekryteras från det lokala närområdet. Det är att särskilja från professionellt socialt arbete utfört av utbildade socionomer.

I den här studien ämnar vi att undersöka hur fotboll används som förebyggande socialt arbete genom att studera och beskriva hur stiftelsen Goodsport, genom sitt projekt nattfotboll, arbetar med socialt arbete genom idrott. Det finns mycket forskning som visar att idrott är positivt för ungdomars utveckling, men samtidigt få projekt inom socialt arbete som tar till

vara på detta. Därför är det av vikt att undersöka och lyfta hur fotboll, i det här fallet, kan nyttjas inom socialt arbete.

1.2 Syfte

Syftet med studien är att undersöka hur de som arbetar med *nattfotboll* ser på verksamheten och dess möjligheter att hjälpa ungdomar i utsatta situationer.

1.3 Frågeställningar

Upplever de som arbetar med nattfotbollen att den hjälper ungdomars sociala integration?

Hur resonerar de som arbetar med nattfotbollen kring dess förmåga att fånga upp socialt utsatta ungdomar?

Hur anser de som arbetar med nattfotbollen att ledare för verksamheten stödjer ungdomars utveckling?

2. Orientering av kunskapsläget

I det här avsnittet ämnar vi att redogöra för kunskapsläget i det aktuella området. För att få en bredare bild av kunskapsläget har vi valt att även inrikta oss på forskning som har med idrott att göra och inte bara specifikt fotboll. För att avgränsa oss har vi också valt att närma oss vårt ämne från tre håll, idrott i socialt arbete, kriminologisk forskning kring SBI och idrottens generella betydelse för ungdomar.

Sökandet efter tidigare forskning har gjorts vi databasen LUBsearch med orden “social work, sport, youth och “ungdomar, idrott”. Vi har vidare använt oss av referenslistor i litteratur och artiklar som vi har tyckt varit relevanta för att hitta mer forskning. Urvalet är begränsat till forskning som tar upp ungdomars idrottande kopplat till socialt arbete.

2.1 Idrott i socialt arbete

I det här avsnittet avser vi redogöra för den forskning som finns om idrott i socialt arbete. Vi riktar dels in oss på SBI (sport based intervention), eftersom det är vad Goodsport använder sig av. Men vi tar även upp forskning om idrott i socialt arbete inom andra områden för att få en bredare bild av idrottens möjliga inverkan i socialt arbete.

Det finns forskare som menar att idrott borde vara en integrerad del av det sociala arbetet. Paylor (2010) hävdar att socialarbetare i sin värdefulla position borde verka för medverkande i fysisk aktivitet och idrott. Vidare lyfter Paylor (2010) fram fysiska och psykiska vinster som fysisk aktivitet kan erbjuda och att det finns vissa grupper i samhället som inte är lika fysiskt aktiva som andra. De här grupperna består bland annat av unga kvinnor, äldre människor, människor med funktionshinder, etniska minoriteter och socioekonomiskt svaga grupper. Han menar att det är de här människorna som socialarbetare ofta kommer i kontakt med i sitt arbete och förespråkar att idrotten används som en av flera stödmekanismer för att hjälpa dessa människor. Hoff, Mattson och Nilsson Ranta (2016) undersöker vidare brukares upplevelse av fysisk aktivitet inom missbruksvården. Upplevelserna var övervägande positiva, bland annat ansåg många att det var en välbehövlig paus från behandlingen medan andra såg fysisk aktivitet som en viktig del av behandlingen. Det framkom också att en del såg det som socialt integrerande då de fick bättre kontakt med sina medklienter. Men det som var mest entydigt bland brukarnas upplevelser var att fysisk aktivitet hjälper mot psykiska problem så som ångest, "drogsug", rastlöshet, sömnsvårigheter och social fobi (Hoff, Mattson & Nilsson Ranta 2016). Intresset för att studera idrott i socialt arbete i Sverige har annars varit relativt svagt. Östnäs (1991) är en av få som menar att det skulle kunna finnas ett större samarbete mellan socialtjänst och idrottsföreningar, och att idrottsföreningar själva skulle kunna göra mer i sociala frågor.

Ekholm (2007) hävdar att den svenska forskningen kring idrottens sociala betydelse främst har kopplats till ideella föreningar och inte till idrottsprojekt som riktas mot identifierade grupper i samhället. I den internationella forskningen finns däremot många exempel på forskare som har studerat SBI. Norberg (2012) menar dock att synen på idrottens organisering för att ta hand om sociala problem kan komma att ändras. Han pekar på Statens finansiering

av *Handslaget* och menar att det kan ses som ett paradigmskifte. *Handslaget* var en satsning från staten där en miljard kronor utlovades till idrotten i syfte att den skulle bidra mer än någonsin tidigare till statens kamp mot olika samhällsliga problem som övervikt, bristande integration av marginaliserade samhällsgrupper och bekämpande av ungdomars drogvanor. Tidigare hade satsningarna från staten på idrotten gjorts med tanken om att pengarna indirekt skulle generera positiva samhällseffekter. Med *Handslaget* var det tvärt om, pengarna som tilldelades förväntades på ett konkret och handgripligt sätt visa prov på samhällsnytta (Norberg 2012).

Så vad krävs för att SBI ska upplevas som något positivt för socialt utsatta ungdomar? Haydenhuyse, Theeboom och Coalter (2012) menar att de här ungdomarna ofta bär på känslor av inkompetens, misslyckande och en dålig självbild. För att den idrottsliga miljön ska upplevas som positivt för ungdomarna krävs den att den är individanpassad och att ledarna fokuserar på den individuella och sociala utvecklingen. Det är relationerna mellan ledare och ungdomar som ska vara centrala snarare än att specifika idrottskunskaper ska läras ut. Det är den psykologiska och sociala utvecklingen som är viktig och att ungdomarna använder sig själva som referens vid jämförelse av prestation. Haydenhuyse, Theeboom och Coalter (2012) drar slutsatsen att idrottsföreningar är mindre bra lämpade för socialt arbete med utsatta ungdomar eftersom de fokuserar mer på specifika idrottskunskaper. Kelly (2012) riktar en del kritik mot SBI då hon menar att det kan fungera som ett kontrollerande av besvärliga ungdomar och riktar bort fokus från strukturella orättvisor i samhället. Vi fortsätter att behandla SBI i nästa avsnitt men då med ett kriminologiskt perspektiv.

2.2 Kriminologiskt perspektiv på SBI

I det här avsnittet gör vi ett kort nedslag i kriminologisk forskning kring idrottens betydelse för ungdomar. Även här riktar vi in oss på SBI men med en kriminologisk utgångspunkt. Vi anser att det är relevant eftersom social utsatthet och kriminalitet ofta är sammanlänkade och att det därför är av intresse att redogöra för en del forskning i det här området.

Geoff Nichols (2007) intresserar sig för hur idrott i form av SBI kan hjälpa till att skapa en miljö som avråder ungdomar från brottslighet. Han analyserar de huvudsakliga faktorer som kan inverka på brottslighet och kopplar framgångsfaktorerna till idrottens roll i dessa. En

framgångsfaktor är vad Nichols (2007) kallar för *avledning*, med det här menar han att idrott kan utgöra en alternativ aktivitet för ungdomar och att idrotten på så sätt tar bort tid från att begå brottsliga handlingar. Prosocialt beteende kan också förmedlas med hjälp av idrotten, genom att bland annat utveckla ansvarstagandet hos ungdomar då dessa gradvis får ta större ansvar för sina aktiviteter. Nichols (2007) menar också att idrotten kan vara en katalysator för mentorsrelationer till ledarna för verksamheten. Det här en viktig faktor för att uppnå långsiktiga positiva förändringar i ungdomars beteende. Det viktigaste för att mentorsrelationer ska kunna skapas är kvaliteten på ledarna för verksamheten. De värderingar som idrotten grundar sig på kan också bli satta i ett större perspektiv och bli en del av ungdomarna även utanför själva aktiviteten. De här värderingarna kan både vara positiva, negativa och neutrala. Det allra viktigaste är dock de värderingar som ledarna själva har, för det är mest troligt att det är dessa värderingar som ungdomarna övertar (Nichols 2007).

Inom den svenska forskningen så har Carlsson (2007) undersökt ett fotbollsprojekt inom *Handslaget* som knöts till en stadsdel i södra Sverige med hög kriminalitet och där huvudgruppen av representanterna hade invandrarbakgrund. Målgruppen var ungdomar i övre tonåren eller andra kriminellt belastade ledargestalter i området. Intressant med projektet var att de med störst problematik skulle sättas in som ledare med andra vuxna. Resultatet visade sig i brottsstatistiken från områden som sjönk markant redan efter ett år (Carlsson 2007). Carlsson (2007) kopplar det här till att sysslolöshet och främlingskap kan förenas med destruktiva och kriminella beteenden. Men genom fotbollen fick de här människorna ett sammanhang och en sysselsättning som skulle kunna vara orsaken till avtagandet av kriminalitet i området. Vidare menar han att många av familjerna i området bestod av ensamstående mammor där det fanns en avsaknad av manliga förebilder. Men genom ledarskapet från fotbollen kunde ungdomar få manliga förebilder vilket då bidrog till att förändra destruktiva beteenden i en positiv riktning. Han grundar det här resonemanget i Fundbergs (2003) påstående om att fotbollen blir allt mer vuxenorienterad och tillerkänns ett högt värde för relationen mellan fäder och söner.

2.3 Idrott i ungdomen

Då vi ämnar beskriva och lyfta upp hur fotboll kan användas inom socialt arbete med ungdomar är det relevant att ta upp forskning kring ungdomar och deras idrottande. Det finns

en väldigt bred forskning kring ungdomars idrottande och det är inte möjligt för oss att redogöra för all kunskap som finns om idrottens betydelse för ungdomar. Vi har avgränsat oss till idrottens sociala betydelse för ungdomar och ungdomars olika förutsättningar att ta del av idrotten.

Då idrott är en fritidsaktivitet är det relevant att titta på forskning kring just ungdomars fritid. I en rapport från Ungdomsstyrelsen (2007) går att läsa om ungdomars fritid, som antingen kan fungera som stävande eller förstärkande av svårigheter och brister i en redan problematisk tillvaro hemma och i skolan eller både och. Oron för att ungdomar ska hamna snett i sin tillvaro har varit och är fortfarande idag starkt kopplat till vad ungdomar gör på sin fritid, för det är där som vuxenkontroll och struktur ibland kan saknas. Utan struktur och vuxenkontroll finns flera risker så som att ungdomar kommer i kontakt med droger och våld. Det är också på fritiden som ungdomar kan samlas på gator och torg som ofta är samlingsplatsen för vuxna med sociala problem (Ungdomsstyrelsen 2007). Vidare visar forskning att fritidsaktiviteter är ett bra sätt att skapa relationer och bygga sociala nätverk. Strukturerade fritidsaktiviteter har också visat sig ha positiva effekter för ungdomar. Då aktiviteterna är schemalagda, strukturerade och kräver att den utövande koncentrerar sig har det visat sig att det ofta leder till positiv social utveckling för ungdomar (Mahoney & Stattin 2000). Strukturerade fritidsaktiviteter är framförallt bra för den sociala utvecklingen hos ungdomar som på olika sätt har en problematisk tillvaro. Problematiken ligger i att de här ungdomarna mer sällan deltar och oftare hoppar av, det är således en viktig utmaning att motivera de här ungdomarna att delta och att stanna kvar. Något som många studier visar är att en viktig anledning till varför ungdomar deltar i strukturerade aktiviteter är att de är underhållande (Persson 2006).

Då det finns mycket som pekar på att idrott är positivt för ungdomar är det därför relevant att titta på olika förutsättningar som ungdomar har för att ta del av idrotten. Det finns en bred forskning som visar på att idrottande varierar utifrån klasstillhörighet. Det har visat sig att ungdomar från högre social klass till större del deltar i strukturerade aktiviteter medan ungdomar från lägre social klass spenderar mer tid med att umgås och ägna sig åt ostrukturerade aktiviteter. En anledning till det här kan vara att missgynnade områden saknar sociala resurser och platser för fritidssysslor. Ungdomar kan också bli utestängda från ett lag vid skador som tvingar dem att avsluta sitt deltagande. Även individuella karaktärsdrag så som en svag talang för en idrott kan begränsa deras möjligheter att delta (Persson 2006). Det kan även vara svårt för ungdomar vid stigande ålder att börja med en ny idrott då det helt

enkelt inte finns många föreningar som är villiga att ta emot äldre nybörjare. Det krävs också en stor skicklighet och ett stort socialt mod för att börja en ny idrott (Thedin Jakobsson 2015).

Vidare är det intressant att titta på vad det är som gör att ungdomar idrottar då det är viktigt för inblandade vuxna att ha i tanken när idrottsaktiviteter arrangeras. För de ungdomar som utövar någon idrott har denna en viktig plats i deras liv. De vanligaste anledningarna till att ungdomar idrottar och fortsätter är att den är utvecklande, rolig, att den ger gemenskap, och att den är anpassad efter den egna ambitionen och förmågan. Det är inte många som betonar vikten av att tävla och nå idrottslig tävlingsframgång (Thedin Jakobsson 2015). Känslan av sammanhang är också en viktig anledning till att ungdomar idrottar. Att ingå i ett sammanhang med ledare och andra ungdomar som delar samma intressen är betydelsefullt. Idrott kan ge avkoppling och rekreation och utgöra en fristad för de aktiva. Känslan av att utvecklas i sin idrott och lära sig något man inte klarat av innan är också något ungdomar värdesätter (Thedin Jakobsson 2015).

Det finns också forskare som riktar kritik mot idrotten men det intressanta är att tanken om att barn och unga ska hålla på med idrott och lära sig något genom den aldrig ifrågasätts. Det hade varit möjligt att hävda att ungdomar inte ska hålla med idrott utan ägna sin fritid åt andra aktiviteter men det gör inte någon forskare (Hedenborg 2012). Däremot finns det en del tankar om att all den fostran ungdomar får genom idrotten inte är positiv. Det här visas bland annat i forskning som pekar på att idrotten fostrar omoraliska medborgare eller medborgare som värdesätter utslagning snarare än samarbete. Det finns också forskare som menar att idrotten fostrar ungdomar i traditionella könsmönster och homofobi (Hedenborg 2012). Fundberg (2003) ställer sig också kritisk till den allmänna tanken om att idrotten kan användas som ett integrationsverktyg för ungdomar med utländsk bakgrund. Den kan var integrerande i den meningen att den idrottsliga prestationen inte styrs av faktorer som etnicitet, religion eller härkomst men förutsättningar skiljer sig fortfarande åt för att till exempel ta sig till matchen. Han ställer sig fortsättningsvis tveksam till om integrationen på planen även ger positiva effekter utanför idrottsarenan.

Sammanfattningsvis kan sägas att forskningen visar att det är positivt för ungdomar att idrotta. Det finns en del kritik som kan riktas mot idrotten som fostringsmiljö för ungdomar men det är inte någon som förespråkar att ungdomar inte bör idrotta. Med tanke på den

allmänna inställningen om att det är bra för ungdomar att idrotta blir det intressant för oss att titta närmare på hur fotboll kan användas i socialt arbete.

3. Teori

I kommande avsnitt presenteras de teoretiska referensramar vi valt att använda oss av då vi bearbetat det insamlade materialet. Uppsatsens huvudsakliga ansatser är socialisationsteorin samt teorin om sociala band, som bägge två visat sig vara av betydande vikt under arbetets gång då en stor mängd av det material vi samlat in handlat om vad en ledare inom nattofvetollen har att erbjuda ungdomarna samt hur den kan verka för att stärka ungdomarnas band till samhället.

3.1 Socialiseringsteori

Socialisering eller socialisation är begrepp som generellt sett kan ses som utveckling genom interaktion. Ett sätt för individer att fungera i olika sociala sammanhang, vilket omfattar bland annat människans sätt att förhålla sig, bete sig, kommunicera samt tycka och tänka (Hassmén, Hassmén & Plate 2003). Patriksson (1979) beskriver socialisation som ett sätt för varje samhälle att överföra dess sociala överenskommelser, så som normer, värderingar, kunskaper och färdigheter, till nästkommande generation för att på så vis trygga sin fortsatta existens. Det kan med andra ord beskrivas som den process där individen inkorporerar samhällets existerande sociala överenskommelser i sin personlighet (Patriksson 1979). Socialisering sker genom relationer med andra individer, att individen tar efter rollmodeller samt genom observationer av hur andra människor gör i olika situationer (Hassmén, Hassmén & Plate 2003).

Patriksson menar vidare att socialisation genom idrott hade en betydande roll i samhället redan i antikens Grekland. Platon ska ha menat att idrottsträning inte är ett mål i sig, utan att det istället är ett medel till moralisk och andlig perfektion. I Sverige benämns idrotten i dessa sammanhang redan under 1500-talet och började senare, under 1800-talet, att uppmärksammas av skolor och statliga myndigheter för dess uppfostrande egenskaper. Idrotten ansågs kunna användas som ett medel för att bryta ner samhällseliga barriärer samt vara ett hjälpmedel för ungdomars karaktärsdaning (Patriksson 1979).

Hassmén, Hassmén och Plate (2003) skriver att det är sannolikt att idrotten kan uppmuntra till utvecklingen av akademiska prestationer och aspirationer, där idrottandet kan vara kopplat till att den idrottande individen får en högre status bland andra elever. Dessutom kan ledare, tränare och signifikanta andra uppmuntra till och stödja akademiska studier. Vilket kan ha än större betydelse om denna uppmuntran inte finns att finna inom familjen. Vidare kan idrottandet även medföra bättre möjligheter till kontakter och relationer med människor och organisationer utanför idrotten. De menar vidare att om individen omges av ett starkt och rätt riktat socialt stöd, kan dessa medföra möjlighet till personlig utveckling (Hassmén, Hassmén & Plate 2003). Teorin blir av stor relevans för studien då en stor del av det som sker under nattfotbollen handlar om interaktion mellan ledare och deltagare och vad den relationen kan föra med sig.

3.2 Sociala bandteorin

Teorin om sociala band, som först presenterades i boken "Causes of delinquency" av Travis Hirschi 1969, menar att alla människor har motivation att utföra kriminella handlingar men att våra band till samhället hindrar oss från att göra det. Teorins centrala del handlar med andra ord om att människor begår brott när deras band till samhället är svaga alternativt obefintliga. Termen band innebär i Hirschis teori relationer inom grupper och han menar att det är graden av samhörighetskänsla till gruppen som är avgörande i hur stor risk det är att individer begår brott. Han menar därtill att den största utvecklingen av dessa sociala band sker under individens ungdomsår (Hirschi 2002).

Teorin om sociala band är uppdelad i fyra element, vilka ofta hör ihop på ett sätt eller annat, som kan hålla individer borta från kriminalitet. Det första, *attachment*, handlar om individens anknytning till samhällliga aktiviteter och personer. Det vill säga exempelvis skola, familj eller en idrottsaktivitet (Hirschi 2002).

Det andra, *commitment*, kan förklaras som individens åtaganden eller investeringar som denne gör i sig själv eller samhället. Idén är därför att individen investerat tid, energi och sig själv i att exempelvis utbilda sig och därmed alltid måste väga kostnaden av begå brott och därmed förlora delar eller hela den investering individen redan gjort (Hirschi 2002).

Det tredje elementet, *involvement*, förklaras med att individen helt enkelt, genom ovanstående åtaganden, har för mycket att göra för att hinna med att engagera sig i avvikande beteenden (Hirschi 2002).

Det sista elementet är det som Hirschi (2002) kallar *belief*. Han beskriver det som att individen är övertygad om att samhällsordningen fungerar, att denne har en positiv attityd till lagen och en negativ attityd till brott samt avvikande beteenden (Hirschi 2002).

Citatet nedan visar på att betydelsen av själva anknytningen till något eller någon är viktigare än vad detta något eller någon må vara.

Control theorists sometimes suggest that attachment to any object outside one's self, whether it be the home town, the starry heavens, or the family dog, promotes moral behaviour. Although it seems obvious that some objects are more important than others and that the important objects must be identified if the elements of the bond are to produce the consequences suggested by the theory, a priori rankings of the objects of attachment have proved peculiarly unsatisfactory (Hirschi 2002:30).

Vi menar att teorin med andra ord kan förklaras som att varje anknytning utanför jaget bidrar till moraliskt beteende och att vissa sorters anknytning så klart är viktigare än andra. Men att dess inbördes ordning inte spelar någon större roll. Att individens anknytning, eller *attachment*, till familjen kanske är starkare än den till fotbollslaget, innebär inte nödvändigtvis att det är familjen som frambringar den starkaste känslan av moral hos individen.

4. Metod och metodologiska överväganden

4.1 Val av metod

Alan Bryman (2008) beskriver kvalitativ metod som ett sätt att undersöka hur saker och ting upplevs och uppfattas, snarare än hur de är. Vårt syfte med studien har varit att undersöka hur de som arbetar med nattfotboll ser på verksamheten och dess möjligheter att hjälpa ungdomar i utsatta situationer. Vi har i studien varit intresserade av studiedeltagarnas egna uppfattningar och synsätt, vilket enligt Bryman (2008) är tyngdpunkten i kvalitativ metod. Mer specifikt har

vi valt att använda oss av intervjuer för att samla in vårt material. Vårt val av kvalitativ metod genom intervjuer grundar sig i att vi valt att undersöka företeelser som kräver förståelse, snarare än något som går att mäta i mängd, det vill säga kvantifiera (Eliasson 2013). Därför lämpar sig den flexibilitet intervjuer erbjuder vid insamlandet av material mycket bra (Bryman 2008). För att få än mer flexibilitet har vi valt att använda oss av semistrukturerade intervjuer, vilka kännetecknas av att forskaren har en lista över teman som ska beröras under intervjuens gång, en så kallad intervjuguide. I denna form av intervju ges intervjupersonen stor frihet att själv utforma svaren utan att vara låst till specifika och smala frågor och ger samtidigt intervjuaren möjlighet att ställa följdfrågor. En ytterligare fördel med kvalitativa intervjuer är att intervjuaren kan anpassa och styra sina frågor i förhållande till hur intervjun fortlöper (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2015). När vi under intervjuerna exempelvis fick svar vi ville fördjupa oss mer i, alternativt svar som överlappade ett annat tema, kunde vi genom vår valda intervjuform lättare frånga den intervjuguide vi skapat (Se Bilaga 2).

4.2 Urval och genomförande

Vi har använt oss av ett målinriktat urval i enlighet med vad Bryman (2008) menar är det vanligaste när man sysslar med kvalitativ forskning. Bryman (ibid) menar vidare att ett sådant urval används då man vill hitta respondenter med direkt koppling till det syfte och de frågeställningar som studien har. I vårt fall handlade det om att hitta respondenter från Goodsport som kunde hjälpa oss besvara våra frågeställningar. Vi ville intervjua personer från organisationen på olika nivåer för att på så sätt få en bredare bild av densamma och få olika infallsvinklar på våra frågeställningar. Därav skickade vi iväg mejl (se bilaga 1) till medlemmar i organisationens styrelse, vars kontaktuppgifter vi hittat på organisationens hemsida, där vi kort förklarade vilka vi var och vad det var vi ville undersöka. Vi valde att mejla istället för att ringa eftersom vår tanke var att det gav våra tilltänkta respondenter mer tid att fundera och begrunda om de verkligen ville delta och vi kunde mer utförligt presentera oss själva och våra intentioner med intervjuerna i efterkommande konversationer. På deras hemsida hittade vi också den samarbetspartner som organisationen hade i vårt valda område och ringde till denna för att höra vem som var ansvarig för nattfotboll i området. Vi fick därigenom en mejladress till personen som hade ansvar för det här och skickade även ett mejl till denna. Alla våra tilltänkta respondenter svarade och var villiga att delta i studien. Genom att prata med projektledaren för nattfotboll i vårt område fick vi reda på när och var den genomfördes och

kunde således gå dit för att hitta ledare som skulle kunna medverka i vår studie. Där hittade vi två ledare som vi informerade om vad vi ville undersöka och som gick med på att delta. Totalt var fem ledare på plats och vi valde att intervjua de två ledarna som verkade ta mest ansvar för aktiviteten. Vi gjorde detta i förhoppningen om att dessa skulle ha mer erfarenhet än de andra ledarna och därigenom bättre kunde hjälpa oss att besvara våra frågeställningar.

Vi har även valt att observera nattfotbollen vid två tillfällen. Det som Bryman (2008) benämner som passiv observatör vilket i vår studie har inneburit att vi varit närvarande vid två tillfällen av nattfotboll i Skåne. Ett tillfälle där vi observerade i cirka en timme, och ett tillfälle där observationen varade i drygt två timmar. Vi valde att göra dessa observationer för att få en bättre förståelse för vad nattfotbollen handlar om, vad som utspelar sig vid tillfällena samt för att få en chans att prata med de ungdomar som deltar. Nattfotbollen har under våra observationer utspelat sig i två olika idrottshallar, en större och en mindre. I den större hallen, vars yta är täckt av konstgräs, erbjöds inte bara fotboll som aktivitet, men också dans, armbrytning och vad man skulle kunna benämna som "levande futsal". Futsal är en sorts bordsspel där pjäserna vanligtvis sitter fast i stänger fästa i bordet. Men som i det här fallet utgjordes av riktiga människor. Den mindre av hallarna är en idrottshall i en skola, där väggarna klätts med någon form av plank, för att underlätta fotbollsspelet, för att bollen inte ska fastna i dörrhåll etcetera. Vid bägge observationstillfällen var det cirka 30 ungdomar på plats för att vara med i aktiviteterna. Det var även omkring fem som var där enbart i form av åskådare.

Under vår första observation fick vi möjlighet att prata med två ledare samt en projektansvarig från kommunen. Under vår andra observation passade vi även på att intervjua två av ledarna för nattfotbollen samt prata kortare med de resterande ledarna på plats. Därtill kändes det av vikt för oss att ha möjlighet att röra oss i den miljö där nattfotbollen utspelar sig för att på så vis kunna skapa oss en egen uppfattning om hur en vanlig kväll där ser ut och inte behöva förlita oss helt och hållet på de personer vi valt att intervjua. Vi har med andra ord intervjuat två ledare i anslutning till observationerna och pratat mer öppet med resterande ledare löpande under aktivitetens gång för att kunna fråga om händelser eller företeelser vi såg under observationerna.

Vi har under studiens gång intervjuat fem personer som är verksamma för eller i nattfotbollen. Två från Goodsports styrelse vilka vi i texten valt att benämna som Kalle och Love. En annan

var projektledaren för nattfotboll i en stad i Skåne som vi har valt att kalla Ian. Vi har även intervjuat två ledare för nattfotbollen i vårt valda område. En benämner vi som Armando i texten och den andre kallar vi för Siv. Intervjun med Love hölls skriftligen efter önskemål av intervjupersonen (se bilaga 3). Vi resonerade att det var bättre att genomföra intervjun skriftligt än att inte genomföra den alls. Det finns självklart en del komplikationer i en skriftlig intervju då det inte finns möjlighet att ställa följdfrågor till respondenten, vilket annars är en styrka med semistrukturerade intervjuer (Bryman 2008). Däremot känner vi att det ligger en styrka i att respondenten kan tänka igenom sina svar bättre och ge mer utförliga svar. Övriga intervjuer har genomförts med hjälp av den intervjuguide vi skapat (se bilaga 2). Den innehöll förutom en kortare presentation av intervjupersonen och dess arbetsuppgifter, fyra övergripande teman; *verksamheten från intervjupersonens perspektiv, fotboll i förebyggande arbete med ungdomar, samarbeten* samt *kompetens*. Varje tema har haft underteman med samhörande frågor. Då intervjuguiden styrts av intervjupersonernas svar har svar och resonemang många gånger gått in i varandra.

För att intervjupersonernas utsagor skulle kunna fångas så ordagrant som möjligt, har vi frågat dessa om tillåtelse att spela in intervjuerna. Bryman beskriver att det inom den kvalitativa forskningen är av vikt att inte bara fånga in *vad* som sägs, utan även *hur* det sägs. Han beskriver även att inspelning av intervjuer ger forskaren större utrymme för att vara uppmärksam på vad som sägs och på så vis ägna samtalen mer uppmärksamhet, istället för att bli distraherad av att föra anteckningar (Bryman 2008). Bryman beskriver dock vidare att inspelningsutrustningen kan medföra att intervjupersonen blir mer återhållsam i sina svar då denne är medveten om att vad som sägs spelas in och att deras ord sparas (ibid.). Fyra av fem intervju personer i vår studie gav samtycke till inspelning. Den sista intervjun gjordes skriftligen efter önskemål från intervjupersonen (Se bilaga 3).

En intervju genomfördes i en avskild del av en hotelllobby, en på intervjupersonen ifrågas kontor. De resterande två genomfördes i ett omklädningsrum, avskilt från idrottshallen där nattfotbollen samtidigt pågick. Den sista intervjun genomfördes skriftligt. Intervjuerna varade mellan 30 och 50 minuter. Vi valde att prata med ungdomarna som deltog vid nattfotbollen löpande under aktivitetens gång istället för att hålla uppstyrda intervjuer. Vi valde att göra på så vis för att kunna hålla ungdomarna helt och hållet anonyma. Inga avgränsningar har gjorts vad gäller kön, ålder och utbildning då detta inte är relevant för vår studie.

4.3 Bearbetning av analys och data

Materialet har bearbetats och delats upp i olika teman; *avledande verksamhet, en välkomnande integrationsarena, socialt uppfångande verksamhet samt framtid*. Det här är teman som under resans gång visat sig vara intressanta, dels med hänsyn till intervjupersonernas resonemang och dels med tanke på studiens frågeställningar. Våra valda teman hänger också ihop med den teoretiska grund vi valt att bygga studien på. Trots att samtliga resonemang i analysen inte förankras direkt till vår valda teori, har den hela tiden funnits med i våra tankegångar. För att på så sätt kunna strukturera upp och analysera den insamlade empirin. I vårt fall blev kodningen ett sätt att omvandla intervjupersonernas berättelser till empiri i förhållande till de teorier vi valt att använda som referensramar. Det kodade materialet kan vi sedan använda för att dra slutsatser och se mönster (Bryman 2008). För att göra detta har vi valt att spela in intervjuerna för att sedan transkribera materialet och på så sätt få en detaljerad och omfattande data. Det är också ett sätt att få en bättre och mer strukturerad överblick över den relativt stora mängd data transkriberingen i sig ger.

De teoretiska referensramar och tidigare forskning vi presenterat ovan har under analysens gång tillhandahållit oss med utsiktspunkter som krävs för att kunna urskilja mönster och sammanhang i det insamlade materialet (Lind 2014). Det har med andra ord blivit en sorts vägledning, eller ledsagare genom studien, både för oss som forskare och läsare. Det är därför av vikt att så tydligt som möjligt, redan från början, klarlägga hur materialet ska bearbetas.

I analysen har en hel del citat från intervjupersonerna presenterats för att underbygga de resonemang vi fört. I vissa citat har smärre språkliga redigeringar gjorts, utan att för den delen ändra innebörden av det som sagts.

4.4 Metoddiskussion

Det är viktigt att reflektera över studiens trovärdighet för att komma fram till ett så sanningsenligt resultat som möjligt. Bryman (2008) menar att det pågår en debatt om hur relevanta begrepp som reliabilitet och validitet är för den kvalitativa forskningen då dessa inbegriper frågor om mätning. En ståndpunkt är att assimilera begreppen till den kvalitativa forskningen men då lägga mindre vikt vid mätning. En annan är att plocka fram helt nya

kriterier som den kvalitativa forskningen ska bedömas utifrån. En idé är att bedöma kvalitén på en kvalitativ studie genom att använda sig av tillförlitlighet och äkthet. Denna idé grundar sig på en kritisk inställning till validitets- och reliabilitetskriterier i strävan efter att nå en objektiv bild av verkligheten. För att uppnå trovärdighet i resultaten ska forskningen utföras i enlighet med de regler som finns och resultat från studier ska rapporteras till de personer som är en del av den sociala verklighet som har studerats (Bryman 2008). För att uppnå tillförlitlighet har vi i slutskedet av våra intervjuer frågat om intervjupersonen har något ytterligare de velat tillägga, som vi inte redan frågat om. Vidare kan forskaren, för att uppnå tillförlitlighet i sin studie låta andra parter låta granska forskningsprocessen, vilket stärker pålitligheten i studien (Bryman 2008). Vi har under hela processen haft stöd från en handledare som har granskat och väglett oss i vårt arbete.

Dock är det viktigt att vara medveten om metodens begränsningar, såväl som förtjänster. Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015) skriver att intervjupersonens svar kan komma att färgas av sociala faktorer, eller egna agendor under intervjuens gång. Ett exempel kan vara att intervjupersonen svarar det den tror att intervjuaren vill höra, snarare än vad den egentligen tänker eller tycker.

En aspekt som skulle kunna betraktas som ett problem är att alla intervjupersoner på ett eller annat sätt jobbar med eller för nattfotbollen och av naturliga skäl också är positivt inställda till idrottslivet. Det finns därav en risk för att vi delvis eller helt och hållet inte fått tillräckligt med kritiska invändningar mot idrott i socialt arbete. Vi tror dock att vi utifrån våra frågeställningar fått de svar vi sökt och att vi inte kunnat få mer tillfredsställande svar med någon annan metod eller genom att tillfråga andra intervjupersoner.

4.5 Förförståelse

Vi är bägge två positivt inställda till idrott och dess påverkan på individer och grupperingar. Vi tror att idrotten kan spela en väldigt stor roll i ungdomars liv, speciellt de som kommer från- eller lever i socialt utsatta miljöer. Idrotten spelade en väldigt stor roll i vår egen uppväxt och tilltron till den är därmed kanske extra stark.

Vår utgångstanke är att idrotten skulle kunna spela en stor roll när det gäller förebyggande arbete gentemot ungdomar.

Vi är dock väl medvetna om vår ståndpunkt och tror därför att vi enklare kan handskas med vår eventuella brist på objektiva ingångsvärden. Helst av allt skulle vi vilja se forskningen som helt objektiv, men förstår att dagens samhälle inte fungerar på det viset. Forskning är och kommer förmodligen alltid vara en produkt av subjektivitet och olika intressen (Bryman 2008).

4.6 Forskningsetiska överväganden

Etiken i forskning innebär en medveten reflektion över vad själva forskningen kan komma att innebära för de inblandade. Forskningsdeltagarna, forskarna och samhället i stort. Etiken bör därav vara en stor del av forskningsprocessen (Kalman & Lövgren 2012). Vi har därav genom hela studien tagit hänsyn till vetenskapsrådets fyra allmänna huvudkrav på forskning. Det vill säga; Informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet.

Informationskravet beskriver att det före exempelvis intervjuer ska delas ut förhandsinformation som bör vara tydlig och innehålla undersökningens syfte, deltagarens roll samt på vilket sätt undersökningen kommer att genomföras. Det är också av betydelse att skriva ut vilken betydelse undersökningen har för forskningen, för att på så vis locka så många deltagare som möjligt till att delta i studien. Förhandsinformationen ska dessutom innehålla information om att deltagandet är helt frivilligt, att deltagaren kommer att vara anonym genom hela förloppet samt att deltagaren kan avbryta när som helst på sina egna villkor. I enlighet med samtyckeskravet (Vetenskapsrådet 2002).

Konfidentialitetskravet handlar i sin tur om att deltagarna ska vara väl medvetna om att de uppgifter som inlämnats inte ska användas på felaktigt sätt eller leda till identifiering av deltagarna. Slutligen beskriver vetenskapsrådet nyttjandekravet, vilket innebär att de uppgifter forskaren samlar in, endast får användas för forskningens ändamål (Vetenskapsrådet 2002).

För att tillmötesgå de uppställda kraven har vi vid samtliga intervjutillfällen varit noga med att informera vad studien handlar om, varför den utförs samt hur det insamlade materialet kommer att hanteras. Intervjupersonerna har dessutom blivit informerade om att deltagandet är frivilligt och att de har haft möjlighet att när som helst avbryta sitt medverkande i studien. Under våra observationer har vi varit tydliga med vilka vi är och i vilket syfte vi är där. Vi har även under våra samtal med ungdomarna gjort klart vilka intentioner vi haft med samtalen.

4.7 Inbördes arbetsfördelning

Vi har under hela arbetsprocessen haft en jämn arbetsfördelning. Vi har utfört samtliga intervjuer tillsammans och har under skrivprocessen suttit tillsammans för att kunna diskutera de olika delarnas struktur och upplägg. Transkribering av intervjuer har dock skett individuellt då vi såg en tidsmässig vinst i att dela upp arbetet. Kodning av materialet har sedermera skett gemensamt.

5. Resultat och analys

I den här delen av uppsatsen ämnar vi besvara våra frågeställningar. Vi kommer inleda med att beskriva organisationen Goodsport utifrån vår empiri för att ge en tydlig bild av vad vi undersökt. För att sedan fördjupa oss i de teman vi valt att dela upp empirin under.

5.1 Organiserad spontanidrott för ungdomar

I kommande avsnitt presenterar vi först stiftelsen Goodsport för att ge en klar och tydlig bild av vad de arbetar med och vad de har för mål med sin verksamhet. Vidare presenterar vi även kort hur vår valda förening i Skåne kommit i kontakt med Goodsport och även deras syfte med att bedriva nattfotboll.

5.1.1 Goodsport

Goodsport är en stiftelse som har som mål att skapa samhällsnytta genom integration, där tanken är att skapa viktiga möten mellan människor som annars inte skulle mötas. Detta vill man uppnå genom att anordna idrottsaktiviteter för ungdomar där dessa befinner sig och på tider som passar ungdomarna. I syfte att uppnå detta anordnar Goodsport en rad olika aktiviteter där den så kallade nattfotbollen, som vi intresserar oss för i vår studie, är en central del. Stiftelsen skriver på sin hemsida att den organiserade spontanidrotten erbjuder möjlighet till en meningsfull fritid framförallt på helger och kvällar, då behovet är som störst:

Goodsport bildades 2012 och är en allmännyttig, opolitiskt, icke-vinstdrivande stiftelse som verkar för integration genom idrott. Verksamheten riktar sig till ungdomar och innehåller idrottsaktiviteter inom områdena skola, fritid och jobb. Aktiviteterna drivs i samarbete med externa partners över hela Sverige och syftar till att motverka fördomar, bygga självkänsla, förmedla viktiga samhällskoder och odla attraktiva egenskaper för arbetsmarknaden. (goodsport.se)

Genom att läsa på organisationens hemsida samt genom samtal med Kalle, som är styrelsemedlem i stiftelsen Goodsport, framkommer att några av huvudmålen med aktiviteterna är att skapa bättre sammanhållning i de aktuella områdena och på ett bättre sätt hjälpa ungdomarna att integreras in i samhället. Att göra ungdomarna väl rustade för samhällets krav och förutsättningar genom att skapa meningsfulla sammanhang och hjälpa till med personlig utveckling.

I samtal med Kalle framkommer att tanken med nattfotbollen är att idrottshallar etcetera öppnas upp för alla ungdomar i åldrarna 13 till 25, som utan några krav på anmälan eller prestation kan komma och spela fotboll eller liknande. Vid dessa idrottsaktiviteter finns ledare, som förutom att hålla i själva aktiviteten, ska föregå med gott exempel och bli förebilder för ungdomarna. Ledarna i sig är rekryterade av den lokala förening eller organisation som driver nattfotbollen i samarbete med Goodsport, men får utbildning i bland annat ledarskap och konflikthantering av Goodsport, i samband med att projektet startas upp. Ledarna i sin tur hämtas i stort sett uteslutande från det område där aktiviteten ska hållas och tanken är då att redan befintliga förebilder i området även ska användas som ledare i nattfotbollen.

Kalle beskriver vidare att konceptet för nattfotbollen hämtades från England, där de på söndagseftermiddagar runt 16:00 arrangerade fotbollsträningar för ungdomar i området med tränare från Charlton Athletic där även den lokala polisen deltog. Kalle tog då med sig konceptet hem och startade upp nattfotboll i en organisation i Stockholmsområdet. Problemet låg i att Stockholms idrottsförvaltning hade bestämt att alla idrottshallar i kommunen skulle stängas vid 21.30. Så här beskriver Kalle hur nattfotbollen startades upp i Sverige:

Efter två år så fick jag förvaltningen att öppna upp alla de där för nattfotboll eller drive in fotboll som det hette på den tiden. [...] Så vi betalade hyrorna först i alla de här hallarna runt om i Stockholm, och det visade... vad det gav för resultat. Sen efter typ, inte tre år var det men två och ett halvt, så sa jag det ja, nu har vi typ 150 till 200 ungdomar på varje ställe varje helg... nu kommer vi inte finansiera det här längre nu har vi gått in med flera miljoner och nu är det upp till er att betala det här. Och då sa de ju nej först och sen efter ett tag ångrade de sig och efter det så har det finansierats i Stockholm egentligen via stadshuset kan man säga. Och sen nu senare tid då via idrottsförvaltningen. (Kalle)

Från början finansierade Goodsport nattfotbollen själva men efter påtryckningar på kommunen lyckades de få kommunen att ta över omkostnaderna för lokalerna och senare idrottsförvaltningen. Goodsport säljer sitt koncept *nattfotboll* främst till idrottsföreningar där de tar betalt för de timmar de lägger ner på att hjälpa föreningen att sätta igång projekt. Det kan då handla om hjälp med att söka anslag från kommunen för projektet eller att träffa möjliga sponsorer. Men även utbilda föreningen i hur nattfotbollen ska bedrivas:

Men när vi har hjälpt till med den ansökan och strukturen och sånt så jobbar vi också med uppföljning. Så vår nattfotbollsprojektledare [...] följer ju upp då med deltagartillfällen, coachar, löser problem under resans gång... vi håller på med ledarutbildning så kommer nya ledare... ny ledarutbildning så står vi för det och så vidare. Vi kvalitetssäkrar helt enkelt. (Kalle)

Uppföljning är alltså också en viktig del av stiftelsens arbete. Det är viktigt framförallt för att kvalitetssäkra som nämnts i citatet ovan. Vid varje ställe som arrangerar nattfotboll följer man upp med enkäter till ungdomar där de får svara på 10 frågor vilket hjälper till att få reda på bland annat ålder, vad de hade gjort om inte nattfotbollen hade funnits, vilka som återkommer och deras attityder gentemot polisen:

Så det är liksom 10 frågor som man kör och det är inget hokus pokus. Men i och med att vi kan ställa de frågorna så kan man också koppla ihop det med

socioekonomiska delar. I Linköpings fall där vi fick polisrapporten så vet vi exakt vad det gör för skillnad. (Kalle)

Även Ian, som är projektansvarig för nattfotbollen i den idrottsförening i Skåne vi valt att studera, är inne på att de gärna vill ha ett utökat samarbete med exempelvis polismyndigheten:

Jag tycker att vi har ett bra samarbete med kommunen idag. Men däremot kollar vi på hur vi skulle kunna samarbeta med polisen, och den typen... Polis, brandmyndigheter. Och vi tittar på hur vi ska kunna skapa samarbeten med dem. (Ian)

Det här leder oss från genomgången av Goodsport och in på den idrottsförening i Skåne som vi har valt att använda i vår studie.

5.1.2 Nattfotboll i Skåne

I det här avsnittet kommer vi närmare beskriva hur nattfotbollen bedrivs i vår valda förening i Skåne. Vi tar hjälp av Ian, projektledaren för nattfotbollen i föreningen för att beskriva omständigheterna runt verksamheten.

I samtal med Ian framkommer att föreningen vi valt att studera kom i kontakt med Goodsport och dess projekt när de själva försökte sätta igång ett spontanfotbollsprojekt i Skåne-området. Hen berättar att det var klubbchefen som kom i kontakt med Goodsport och att de därigenom, tillsammans bestämde sig för att starta upp nattfotbollen även i deras stad:

Vår klubbchef [...] har ju jobbat med sociala samhällsprojekt tidigare, bland annat bunkefloprojektet som är ett ganska så välkänt projekt i Sverige. Och utifrån det har ju nya tankar och idéer fötts. Och då har han ju tittat på olika spontanfotbollsprojekt och kom i samspråk med Goodsport vid något tillfälle. Och de började diskutera möjligheterna att samarbeta i att utveckla då, nattfotboll här, så det var så det... De kom in och började diskutera och sen så... Startade vi upp det helt enkelt. (Ian)

Ian berättar vidare att föreningen har ett samarbete med kommunen så till vida att de har nolltaxa på idrottshallarna de använder för verksamheten. Hen berättar att de från föreningens sida tycker att de har ett väl fungerande samarbete med kommunen och att de hela tiden för diskussioner om hur verksamheten kan utvecklas och var de kan starta upp nya projekt. Hen berättar även att tanken från början var att nattfotbollen skulle rikta sig mot samtliga ungdomar i åldrarna 13 till 25, men att det under verksamhetens gång blivit så att det bara dykt upp killar och att de därför valt att rikta nattfotbollen mot killar. Ian berättar att de med anledning av det valt att starta upp ytterligare ett projekt som istället enbart vänder sig till tjejer, där det endast finns kvinnliga ledare och deltagare. Anledningen till att de vill starta upp och driva dessa projekt säger Ian handlar om att de vill vara med och ta ett ansvar, där samhällsfrämjande aktörer kanske saknas:

[...] Det finns ett stort behov av sysselsättning på sena kvällar och nätter, ja inte bara ute i utsatta områden, överallt egentligen. (Ian)

Även Love tar upp frågan om samhällsansvar gentemot företag och kommuner runt om i Sverige där hen som jobbar med att få föreningar som Ians att vara med och använda sig av Goodsports projektidé:

Utmaningarna jag ställs inför i mitt arbete med Nattfotbollen är att fler kommuner och företag skall ta ett ännu större samhällsansvar och lägga mer pengar på rätt saker som gör att vårt samhälle går framåt i utveckling och skapar en bättre attityd gentemot varandra. (Love)

Gemensamt för både Ian och Love är att de anser att de har ett ansvar gentemot samhället att bidra med en verksamhet som finns tillgänglig där behoven finns.

5.2 Fotboll som förebyggande socialt arbete

I följande avsnitt kommer vi diskutera nattfotbollens roll i det samhällsansvar Ian och Love varit inne på ovan.

5.2.1 Avledande verksamhet

Tre av våra respondenter förklarade att nattfotbollen var positiv i den meningen att den verkar för att hålla ungdomar borta från osunda miljöer på något sätt. De tyckte unisont att nattfotbollen utgör en sundare arena för ungdomar att spendera sina kvällar än att spendera sina kvällar någon annanstans:

Bättre att komma och spela fotboll på kvällarna med polarna på helgerna än att ränna runt på gatan och hitta på massa skit. (Love)

Alltså istället för att killarna ska springa här ute och härja och hitta på dumheter nu när det är mörkt, då kan de lika bra komma in här och stimma av sig.
(Armando)

Ja det är det faktiskt, det är jättepositivt, för att, alltså vad jag menar, som jag sa innan, alltså nattfotbollen det gör mycket för ungdomarna faktiskt, vad jag sa innan dom hittar inte på dumheter. Alltså när vi var unga, vi hade fritidsgårdar men när fritidsgårdar la ner då hittade vi på dumma saker, det är det som är bra.
(Siv)

I likhet med Love så menade Armando att det är bättre att ungdomarna kommer och spelar fotboll för att aktivera sig istället för att använda sin energi till att göra dumma saker på egen hand. Även Siv är inne på att det är bättre att ungdomar spelar fotboll på kvällarna och jämför det med en form av fritidsgård som idag inte finns i samma utsträckning som förr i tiden. Den här uppfattningen om att det är bättre för ungdomar att spela fotboll på kvällarna istället för att hitta på andra saker på egen hand kan kopplas till tidigare forskning om idrott i brottsförebyggande syfte där idrotten kan verka i avledande syfte (Nichols 2007). Att spela fotboll på kvällen gör i det här fallet att ungdomarna inte har tid att begå kriminella handlingar då de spenderar sin tid med att spela fotboll. Det går också att koppla till sociala bandteorins element *involvement* som innebär att individen är för involverad i en sysselsättning för att ha tid att ägna sig åt avvikande beteende (Hirschi 2002). Även om det inte är någon av respondenterna som uttryckligen säger att nattfotbollen arbetar med brottsförebyggande verksamhet så går det att läsa in att det är vad de menar när de säger att nattfotbollen håller ungdomarna borta från "att hitta på dumheter". Ian berättar också att det finns ett behov av

sysselsättning i alla områden egentligen men att det är största behovet finns i mer utsatta områden, och att de därav valt att lägga nattfotbollen i socioekonomiskt svagare område i staden. Forskning visar att fritidsaktiviteter varierar utifrån klasstillhörighet där ungdomar från högre klass till större del tar del av strukturerade fritidsaktiviteter än ungdomar från lägre social klass (Persson 2006). Vidare skulle det här kunna betyda att det finns ett större behov av nattfotbollen i resurssvaga områden och legitimerar därmed valet att lägga verksamheten här. Persson (2006) för resonemanget om att en av anledningarna till skillnaderna mellan klasstillhörigheter kan ha att göra med att missgynnade områden saknar resurser och platser för fritidssysslor. Det kan alltså vara effektivt att använda fotboll för att avleda ungdomar från andra aktiviteter som anses vara osunda. Det framkommer också att det är ett särskilt stort behov av nattfotboll i resurssvaga områden.

5.2.2 En välkomnande integrationsarena

Följande avsnitt kommer att handla om hur nattfotbollen fungerar som en arena där alla är välkomna och som en plats som skapar möten mellan individer som kanske inte skulle mötts annars. Vi diskuterar även vad nattfotbollen kan bidra med till den enskilde individen men också på gruppnivå.

I svaren på vad som är positivt med nattfotbollen framkommer det att alla utom en person uttrycker att den är integrerande. Men vilken form av integration som nattfotbollen bidrar med skiljer sig mellan respondenterna. Kalle säger att det till största del är ungdomar från området där det arrangeras nattfotboll som deltar, men att det ändå har en integrerande funktion mellan ungdomarna i området:

Ja men jag vet ju, jag mäter ju vad det är för nåt typ... Ja men så här, det blir mycket mycket bättre gemenskap i området. Man tycker ju att alla ungdomar i området ska känna varandra men så är det ju inte. Sen är det när man pratar om integration så tänker folk så här; var är alla svenskar? Men det är inte det det handlar om. Där ute så handlar det om att integrera ungdomar med varandra och det är ganska stora avstånd mellan olika grupper, som liksom från Balkan och från Syrien. (Kalle)

Forskning visar också att idrott kan fungera som utvecklande av lokalsamhällen då det kan fungera som en mötesplats och ger utrymme för civilt engagemang att skapas (Carlsson 2007). Vidare menar Kalle att det här är ett av målen som inbegrips i nattfotbollen, nämligen att skapa ett idrottsnätverk i områdena som har startat nattfotboll. Armando menar att fotbollen kan underlätta att träffa vänner och bygga kontaktnät där hen tar upp sig själv som exempel för att underbygga sitt svar:

Också så att fotboll känns som du vet så här; det är bara en massa människor som springer runt med en boll men jag kan säga så att 70% av alla de människor jag känner idag[...]. sen man började spela, de i laget, de man mötte år efter år, match efter match i Malmö-området. (Armando)

Det finns inte utrymme inom nattfotbollen för att möta andra lag eftersom det endast består av organiserad spontanidrott men det finns möjlighet att träffa alla andra som kommer för att delta. Det kan tänkas att det blir en större omsättning på spelare eftersom det inte är ett stängt lag där uppsättningen av spelare oftast är densamma som vid den senaste träningen. I forskningen finns det stöd för att sociala aktiviteter som fotboll kan utveckla den sociala förmågan hos ungdomar. Genom idrotten så utvecklar ungdomar relationer till andra och lär sig därigenom förhandla med andra, lösa konflikter, och utveckla ledaregenskaper och självförtroende (Stattin & Özdemir 2012). Dessa är användbara egenskaper för ungdomar att ta med sig in i framtiden och för deras anpassning i samhället:

Sakteligen börjar du att växa in i ett samhälle, utvecklas på ett bra och sunt vis och börjar att förstå samhällets koder. (Love)

Så svarar Love på frågan om vad nattfotbollen kan ha för positiva effekter på ungdomarna. Hen menar alltså att ungdomar genom fotbollen får med sig redskap som kan hjälpa deras integration i samhället. Under en av våra observationer för en av ledarna ett liknande resonemang när hen menar att det finns starka kopplingar mellan det som ungdomarna lär sig under nattfotbollen och det som är viktigt för att integreras på ett bra sätt i samhället. Hen resonerar vidare att det bara handlar om att lyfta bort bollen ur sammanhanget, så är de egenskaper ungdomarna lär sig via nattfotbollen direkt applicerbara på resten av samhället när det exempelvis kommer till skolgång eller framtida arbetsliv. Det som ledaren och Love ger uttryck för går att koppla till socialisationsteori. Enligt socialisationsteorin beskrivs

socialisation som ett sätt för samhället att överföra dess överenskommelser, så som normer, kunskaper och färdigheter till nästa generation (Patriksson 1979). Det kan då tänkas att nattfotbollen utgör en arena för socialisation för ungdomarna som deltar, och att de får möjlighet att ta del av de samhällsöverenskommelser de inte har möjlighet att ta del av i andra sammanhang. Under en av våra observationer berättade en av ledarna, som tidigare varit deltagare i nattfotbollen, att hen gjort flera försök att spela fotboll i olika klubbar i en stad i Skåne men att hen aldrig känt sig välkommen eller blivit en del av gemenskapen. Hen lyfter upp nattfotbollen som en arena där alla är välkomna, oavsett bakgrund eller förkunskaper. Forskning visar också att det är svårt för ungdomar vid stigande ålder att börja med en ny idrott då det är få föreningar som är öppna för att ta emot nybörjare, dessutom krävs det stor skicklighet och socialt mod för att börja med en ny idrott (Thedin Jakobsson 2015). Till stöd för det här resonemanget så uppfattade vi klimatet under nattfotbollen som väldigt välkomnande för alla som ville delta. Ett exempel är när vi först anlände till nattfotbollen och knappt behövt förklara vad vi gjorde där innan en ledare sa åt oss att lägga ifrån oss våra grejer och känna oss som hemma. En anledning till varför nattfotbollen är mer välkomnande kan bero på att den inte är lika resultat- och tävlingsinriktad som föreningsidrotten. Forskning ger också stöd för att det är ovanligt att ungdomar betonar tävling och idrottslig framgång som anledningar till varför de idrottar (Thedin Jakobsson 2015).

Två respondenter pratar om integration mellan olika områden i staden, men deras svar på nattfotbollens förmåga att bidra till denna går isär. Ian svarar på frågan om det finns någon integrationstanke bakom nattfotbollen att det är en självklar del av projektet:

Integrera människor. Och det är klart att vi vill integrera... vi vill ju förena människor i staden. Det är ju vårt största mål [...]. Vi vill förena staden. Och vi vill bygga broar mellan områdena. (Ian)

Ian menar att det är ett mål som är inneboende i projektet och att nattfotbollen har möjlighet att integrera genom att ungdomar från olika delar av staden kommer och spelar fotboll. Till skillnad från Ian så menar Armando att det i princip endast är ungdomar från det lokala området som kommer och deltar i nattfotbollen. Men hen säger också att det är ett mål som man har att få fler ungdomar från andra områden att komma och delta. Vidare menar hen att

det ibland kan vara svårt för ungdomar att träffa andra då de ofta kommer i sällskap och vill spela i samma lag som de ungdomar de känner från innan:

Det blir att man kanske förstärker banden som redan finns, vilket både kan vara bra men det kan vara lite negativt också, då kan det ju bildas ett vi 3, spelar alltid i samma lag för vi 3 spelar fotboll i ett annat lag och sen så blir det väldigt svårt att separera detta här. (Armando)

Armando menar att det kan vara svårt skapa en plats för möten mellan ungdomar när ungdomarna kommer i grupp med sina kompisar. Under våra observationer uppmärksammade vi att många av ungdomarna hade sina egna grupper som de pratade mycket med men det är svårt för oss att avgöra om det beror på att de kände varandra sedan innan eller om de träffats genom nattfotbollen. Det kan också tänkas vara naturligt att människor håller sig till grupper de känner sig trygga i, men att nattfotbollen också kan hjälpa ungdomar att träffa nya vänner. Fritidsaktiviteter har också visat sig vara ett bra sätt att skapa relationer och bygga sociala nätverk (Mahoney & Stattin 2000).

Vidare menar Love att fotbollen har en förmåga att integrera människor på ett sätt som många andra instanser i samhället inte kan. Hen betonar enkelheten i fotboll och menar att alla är välkomna oavsett bakgrund:

Idrotten är den bästa integrationsscenen, här spelar inte hudfärg, politik, religion eller språk någon roll. Här pratar du idrottens språk och följer dess lagar och riktlinjer. (Love)

Vi tolkar det Love säger som att nattfotbollen kan vara ett verktyg för att integrera marginaliserade grupper i samhället. Forskning menar att fotbollen visst är integrerande i den meningen att den inte styrs av faktorer som etnicitet, religion och härkomst men att det är tveksamt om den ger positiva effekter även utanför arenan (Fundberg 2003). Även om det är så att integrationen inte rör sig utanför idrottsarenan så kan nattfotbollen utgöra en frizon där sociala orättvisor inte är lika tydliga som utanför. Det ger även ungdomar möjligheten att utveckla vänskaper i ett sammanhang där alla befinner sig under samma förutsättningar.

5.2.3 Socialt uppfångande verksamhet

I följande avsnitt kommer vi belysa hur nattfotbollen kan fungera som socialt uppfångande verksamhet genom att bland annat erbjuda ungdomar ett sammanhang och en tillhörighet till något. Vidare diskuteras ledarnas roll i nattfotbollen och hur deras relationer till ungdomarna kan ge positiva följder. Vi analyserar även möjliga effekter av att göra deltagare i nattfotbollen till ledare för verksamheten.

Framförallt Ian och Love pratar om nattfotbollens möjlighet att ge ungdomar i problematiska situationer ett sammanhang. Ian menar att nattfotbollen som en idrott kan ge ett sammanhang till ungdomar som annars känner sig utanför. Det spelar egentligen inte någon roll vad det handlar om för aktivitet utan det viktiga är att de får ett sammanhang där de känner sig trygga och välkomna:

Idrotten har ju egentligen en ganska stor inverkan på barn och unga, jag menar vi pratade om den organiserade idrotten, jag menar barn som är med i den organiserade [...] de har ju liksom sitt lag, de har sin klubb, de har sin... idrott att gå till. De har ett sammanhang att gå till. Har man inte jättemycket kompisar i skolan, kanske man har det i sin idrott, och då har man liksom en annan.. och det är ju samma sak här. Detta är ju spontanidrott, i detta fallet spontanfotboll. Men det hade lika gärna kunnat vara spontan-någonting annat. (Ian)

För ungdomar som saknar sammanhang där de trivs och känner tillhörighet kan nattfotbollen utgöra en viktig tillgång. Även om det bara är två timmar i veckan så ger nattfotbollen ungdomar möjligheten att knyta an till något i samhället. Även Armando, som under intervjun berättar att hen även är fotbollstränare för ett ungdomslag utanför nattfotbollen, menar att de där timmarna hen och övriga ledare får med ungdomarna är väldigt viktiga. Hen menar att även om det bara handlar om några timmar i veckan, är dessa timmar något ledarna verkligen måste ta vara på, då de i längden kan göra väldigt stor skillnad för den enskilde individen. Hen menar att ledarna under de här timmarna får chansen att bygga upp relationer till ungdomarna:

Du måste lyssna för oftast så handlar inte de frustrationerna som händer här om fotboll, det är alltid någonting annat, det kan vara skilsmässa på gång[...]. då

måste jag ha byggt upp ett förhållande med honom för att kunna få ut den informationen jag behöver så att vi två kan se om vi kan hitta en lösning, den bästa lösningen kanske kan vara att skita i allting medan du är här och ha det skoj. (Armando)

Även Love är inne på samma spår, det vill säga att ledarna har en väldigt stark ställning och att de besitter stora möjligheter att hjälpa och styra ungdomarna i rätt riktning:

Här får de vistas och vara tillsammans med ledare som funkar som goda förebilder och mentorer till ungdomarna. [...] Här får ledarna chansen att fostra våra ungdomar, ge dem sunda värderingar och ge dem ett regelverk som de kommer att ha stor användning för när de sedan ska in i vuxenvärlden. [...] Ledarna är för mig nyckelpersoner som alltid är där för ungdomarna, som ungdomarna litar på och ser upp till. (Love)

Och för att underlätta och göra rollen som förebilder än tydligare har Goodsport valt att hämta sina ledare från det område där nattfotbollen ska bedrivas, för att kunna använda sig av redan etablerade förebilder. Därigenom bygger de upp verksamheten på pelare som redan finns i området, istället för att bygga upp helt nya. Det här kan tolkas enligt teorin om sociala band där både begreppen *attachment* och *commitment* kan göras gällande i den mening att de förebilder som finns i området blir anknutna till- och investerar sin tid i nattfotbollen. Vilket i längden kan få de ungdomar som finns i området att göra detsamma:

Så vi har ju inte rekryterat ledare från vår egen verksamhet utan det är lokalt förankrade ledare som känner till ungdomarna, känner till eventuell problematik i området, som då lockar dit ungdomarna till aktiviteten. Så det är inte så att vi åker dit och säger; hej nu ska vi starta upp nattfotboll, utan det är ju ungdomar. Det byggs... vi vill bygga verksamheten inifrån. Det är jätteviktigt för att det ska funka. (Ian)

Vidare pratar Ian om att det var en del av ungdomarna som från en början var ganska stökiga men att dessa nu är med och styr upp verksamheten:

[...]Det är ju lite kul, för några av dem var ju rätt stökiga när nattfotbollen började men nu är de med till att styra upp det och det handlar ju om att de är i ett sammanhang, att få förtroende och att människor litar på dem att de kan göra ett bra jobb, ge dem en chans helt enkelt. Och det gör vi på nattfotbollen. (Ian)

Ian syftar då till de ungdomar som med tiden får chansen att bli ledare för nattfotbollen. Hen menar att det är en viktig del av nattfotbollen att ge tilltro till ungdomar som inte får förtroende i andra sammanhang. Under våra observationer pratade vi med en ledare som berättade att hen sedan länge hade deltagit i nattfotbollen innan denna blev ledare och att nattfotbollen varit en självklar del av dennes liv. För ungdomar som befinner sig i riskzonen för att hamna utanför i samhället och i kriminella banor kan nattfotbollen ge en samhörighetskänsla till samhället som håller dessa på rätt bana. Nattfotbollen utgör då en aktivitet som skapar tillhörighet och därigenom håller ungdomarna borta från brottslighet (Hirschi 2002). På frågan om vad som är syftet med nattfotbollen så svarar Ian att det är att fånga upp just de individer som befinner sig i riskzonen för att hamna i utanförskap. Hen säger också att det finns ungdomar som själva har sagt att nattfotbollen har haft stor betydelse i deras liv:

Fånga upp unga som finns i riskzonen för att hamna i utanförskap. Och det finns ju en hel del som befinner sig där... Det har vi ju också sett, vi har ju drivit nattfotboll i lite mer än ett år nu och vi har ju ungdomar som själva berättar att hade jag inte haft nattfotbollen, vet jag inte vad jag hade gjort idag. (Ian)

Vikten av att ha bra ledare, eller förebilder som vi också valt att kalla det, lyfts fram i en hel del forskning där Carlsson (2007), Fundberg (2003) samt Nichols (2007) menar att starka förebilder kan vara behjälpliga i att vända destruktiva beteenden till något positivt. Att göra det, är som vi tidigare varit inne på, ett av huvudmålen för Goodsport och dess lokala förankringar på samma sätt som det är ett av målen i socialt arbete. Det vill säga att vända destruktiva beteenden eller spiraler. Det kan även kopplas ihop med det resonemang vi fört ovan, att den kunskap om samhället, de normer och regler ledarna för över till deltagarna genom det som kallas socialisation. Även att stärka ungdomarnas band till samhället, inte bara för de som tar ett ytterligare steg och själva blir ledare för verksamheten, men även för de deltagare som återkommer till nattfotbollen. Både Ian och Kalle berättar under intervjuerna att Goodsport försöker få ta del av så många polisrapporter som möjligt men att det allt som

oftast är väldigt svårt att få ta del av information från polismyndigheten. Kalle berättar vidare att de rapporter de har fått ta del av visar att brottsligheten minskat markant i de områden där nattfotbollen är verksam. Hen säger dock att det är svårt att säga om det bara har med nattfotbollen att göra, men menar ändå att det skulle vara ett osannolikt sammanträffande om det inte i alla fall delvis var med hjälp av nattfotbollen.

Love beskriver i intervjun en bra ledare som en person som bland annat är lyhörd, är en god förebild samt är hård och rättvis. Vilket var något vi kunde urskönja i och med våra observationer då ledarna vid flertalet tillfällen klev in för att lugna ner stämningen och ljudnivån i idrottshallen. Under våra observationer fick vi även, före själva fotbollen börjat, se en händelse där ledarna samlat samtliga deltagare i en ring i mitten. En av de ungdomar som var på plats, men inte ombytt för att spela, fick tillsammans med en ledare gå fram inför alla och be om ursäkt för något som inträffat föregående helg. Efter det var ungdomen välkommen att gå och byta om för att sedan vara med och spela. En tydlig markering av vad som är okej och vad som inte är okej innanför nattfotbollens dörrar:

Det är att vissa saker bara inte kunde accepteras rakt, så man verkligen tydligt visar att okej, ser du denna linjen här, den kan vi inte korsa och ha kriterier på vad som är vad, alltså vad du får göra och inte får göra. (Armando)

Det finns också forskning som visar att fotboll kan erbjuda ett sammanhang och en sysselsättning till individer som är sysslösa och upplever främlingskap (Carlsson 2007). Sysslöshet och främlingskap är ofta kopplade till destruktiva och kriminella beteenden vilka nattfotbollen kan stävja genom att ge ett sammanhang och något att göra. Kalle säger också att det finns mätningar från polisen som visar att klottrandet i ett område där man bedriver nattfotboll gått ner med 80 procent sedan nattfotbollen startades upp. Hen menar att det bland annat har att göra med att man utbildar unga ledare från det lokala området och att dessa själva får styra aktiviteten:

Genom att utbilda ledare i den åldern och lyfta dem på det sättet så får de en styrning där ute. och då blir det ganska stor skillnad ute i de här områdena. Vi vet typ... när vi har mätt olika saker och ting att, i Linköping så gick klottret ner med 80%, det säger ganska mycket. (Kalle)

Vi har tidigare nämnt att nattfotbollen kan vara avledande från kriminella aktiviteter (Nichols 2007). Men det finns också forskning som visar att brottsligheten har minskat i områden med hög kriminalitet då ungdomar har fått möjligheten att bli ledare för fotbollsverksamheter (Carlsson 2007).

Vi har i det här avsnittet visat hur nattfotbollen kan erbjuda ett sammanhang, speciellt till ungdomar som riskerar att hamna i utanförskap. Möjligheten att med tiden bli ledare för nattfotbollen gör också att ungdomarna får ett förtroende som hjälper dem att utvecklas. Vidare har vi belyst hur lokalt förankrade ledare kan agera som förebilder åt ungdomarna och därigenom bidra till att destruktiva beteendet vänds till något positivt.

5.2.4 Framtid

Utöver de mål och förtjänster med verksamheten vi presenterat ovan är ett av huvudmålen med nattfotbollen i den förening Ian jobbar, men även på ett nationellt plan för hela Goodsport, att uppmuntra ungdomarna att fortsätta sina studier. För att sedan även kunna hjälpa ungdomarna ut på arbetsmarknaden:

Men även att lära känna ungdomarna för att så småningom kunna identifiera de ungdomar som... Vill, vad ska man säga, förändras eller vill göra någonting annat än det de gör idag. [...] Vi vill försöka få dem till att fortsätta sina studier, [...] i alla fall läsa färdigt gymnasiet, eller få ut dem i arbete. (Ian)

Vi sitter ju även med mycket kontakter in i näringslivet och försöker ge så många vi kan chansen in på arbetsmarknaden. (Love)

Ian beskriver hur en av tankarna med nattfotbollen är att uppmuntra ungdomar till att fortsätta sina studier och även att få ut dem i arbetslivet. Vidare berättar Love att Goodsport har kontakter inom näringslivet som hen vill förmedla till ungdomarna som deltar i nattfotbollen. I socialisationsteorin beskrivs detta fenomen där ledare eller signifikanta andra inom idrottens sfär kan uppmuntra till samt stödja exempelvis akademiska eller yrkesmässiga aspirationer. Det beskrivs också hur idrotten i ett sånt här fall kan få än större betydelse om uppmuntran eller stöd inte går att få hemifrån, av en eller annan anledning (Hassmén, Hassmén & Plate

2003). Det finns därutöver forskning som visar att ungdomar som idrottar är mindre benägna att avsluta sina studier i förtid, jämfört med ungdomar som inte idrottar. Det finns även ett samband mellan vuxenledda strukturerade fritidsaktiviteter och bättre skolresultat (Stattin & Özdemir 2012). Även teorin om sociala band kan kopplas in då en större satsning på skolan från ungdomens håll skulle innebära en än högre grad av både *attachment* och *commitment*, i den mån att de dels får en högre grad av anknytning till skolan och dels att de investerar mer tid i skolan eller sig själva. Därmed minskar risken för kriminella tankar eller handlingar. När vi pratar med Siv kommer vi snabbt in på utbildning, att det är väldigt viktigt och att det är något ledarna har med sig i sitt arbete och tänk. Vi ställer då frågan om hen tror att de som ledare kan hjälpa ungdomarna på något sätt vad gäller skolgång och utbildning:

Ja det kan vi faktiskt, vi hjälper dem alltså på det sättet att sköta sig i skolan exempelvis det kan vi säga till alltså speciellt när de respekterar och gillar en, då lyssnar de på en. (Siv)

Den generella inställningen hos ledare samt verksamma runt nattfotbollen verkar vara att de som "vuxna" har en hel del att bidra med till ungdomarna, med tanke på att de redan förtjänat ungdomarnas respekt och därmed även har deras åhörande.

6. Slutdiskussion

6.1 Sammanfattning

Studien har genom de intervjuer vi genomfört visat en genomgående positiv inställning till nattfotbollens möjligheter att verka förebyggande för de ungdomar och de områden som involveras. Vi har i analysdelen av studien valt att dela upp materialet i fyra olika teman, *avledande verksamhet, en välkomnande integrationsarena, socialt uppfångande* samt *framtidförberedande*. I avsnittet *avledande verksamhet* tar vi upp att nattfotbollen avleder ungdomar från miljöer som kan vara skadliga. Fyra av fem respondenter menar att det är en av nattfotbollens styrkor att kunna erbjuda en plats för ungdomar att spendera sina lördagskvällar istället för att "hitta på dumheter" som två av respondenterna uttrycker det. Det här kopplar vi till brottsförebyggande arbete där avledning kan vara en framgångsrik metod

för att hålla ungdomar borta från kriminalitet. En av intervjupersonerna beskriver också hur det är många i området där nattfotbollen är placerad som saknar sysselsättning och att det därför är viktigt att genomföra nattfotbollen här.

Gemensamt för alla intervjupersoner förutom en är att de belyser nattfotbollen som integrerande på något sätt. Det framkommer att nattfotbollen kan hjälpa till att skapa en starkare samhörighet i området där den utövas. Det kan bli en mötesplats för ungdomar i området som kan generera nya bekantskaper och på längre sikt skapa civilt engagemang. Det framkommer också att nattfotbollen är en plats där egenskaper som är viktiga för att integreras på ett bra sätt i samhället lärs ut. Nattfotbollen fungerar då som en socialisationsarena och är kanske särskilt viktig för ungdomar som inte har tillgång till andra sammanhang. Nattfotbollen framställs som välkomnande och skiljer sig från föreningsidrotten i det avseendet att den inte har samma fokus på tävling och framgång och därigenom lockar till sig fler ungdomar. Fortsättningsvis så skiljer sig åsikterna mellan två respondenter när det gäller nattfotbollens förmåga att sammanlänka ungdomar från olika områden. Åsikterna går isär där en menar att det är ungdomar från olika områden som deltar i nattfotbollen medan den andra menar att det nästan uteslutande deltar ungdomar från området där den är placerad. En av respondenterna menar att fotbollen är den bästa integrationsscenen då alla är välkomna oavsett bakgrund. Trots att alla oavsett bakgrund är välkomna går det att diskutera om fotbollen även ger positiva effekter utanför arenan.

Det tredje temat vi diskuterar i analysen handlar om hur nattfotbollen verkar som *uppfångande verksamhet*. Även här är intervjupersonerna överens om att de besitter en väldigt viktig roll och att de har ett ansvar gentemot samhället att verka som förebilder. I avsnittet beskrivs att det sammanhang nattfotbollen erbjuder kan spela väldigt stor roll men att det samtidigt inte är nattfotbollen i sig som är det stora, utan att det handlar om att den erbjuder ett sammanhang i sig. Ett sammanhang där det är enkelt att komma in och där alla är välkomna, oavsett förkunskaper eller tidigare erfarenhet. Ledarna vi pratar med under våra intervjuer är överens om att de få timmar de får tillsammans med ungdomarna kan göra skillnad, så länge det är rätt ledare på plats. Intervjupersonerna beskriver vidare hur viktigt det är att fånga upp ungdomar som har hamnat- eller riskerar att hamna i utanförskap och ge dessa ett sammanhang att känna sig delaktig i och att gå till på helgkvällarna. Både om det handlar om att komma dit som deltagare eller så småningom även som ledare.

Det sista temat som handlar om *framtidsförberedande* riktar sig inte bara mot socialisationsteorins ansatser om att överföra samhällskoder från en generation till en annan. Utan riktar sig istället mer mot hur Goodsport och dess samarbetspartner i vår utvalda ort även arbetar med att förbereda ungdomarna inför framtiden. Där intervjupersonerna berättar att två stora mål inom verksamheten handlar om att motivera eller hjälpa ungdomarna att läsa klart i skolan samt att hjälpa dem ut på arbetsmarknaden. Forskningen talar även för att ungdomar som är aktiva inom idrott tenderar att i större utsträckning göra klart grundskolan, jämfört med de ungdomar som inte idrottar.

6.2 Avslutande tankar

Vi har genom vårt arbete kunnat utläsa en positiv inställning till idrottens möjligheter inom socialt arbete, inte bara från de personer vi intervjuat i studien, men också i den tidigare forskning vi tagit del av. Nichols (2007) lyfter i sin forskning fram att idrotten har en förmåga att verka som brottsreducerande i bland annat den bemärkelse att de som begår brott istället har andra saker att sysselsätta sig med, nämligen idrott. Något som också stärks av de siffror vi fått ta del av under studiens gång där en polisrapport som Kalle fått ta del av bland annat visat att skadegörelse, eller närmare bestämt klottret, i ett visst område minskat med 80 procent sedan nattfotbollen startat upp där. Även om det inte finns några konkreta bevis för att nattfotbollen är grunden till detta så går det att anta att den har bidragit. Vidare så är den svenska forskningen kring idrott idag till största del inriktad mot den allmänna idrotten. Men då idrottsföreningar mer fokuserar på specifika idrottskunskaper än något annat är den antagligen inte lämplig att använda i socialt arbete med utsatta ungdomar (Haydenhuysen, Theeboom & Coalter 2012). Med SBI kan socialt arbete med utsatta ungdomar genom idrott bedrivas mer effektivt då prestations- och tävlingslogik inte är central för utövandet. Således kan andra aspekter som är mer centrala i socialt arbete bli huvudmål för idrottsutövandet.

Ett problem som lyfts fram under studiens gång är att fotbollen kanske inte är så tillgänglig för alla som vi vill tro. Föreningen vi undersökt noterade, som vi tidigare beskrivit, relativt snabbt att det inte dök upp några tjejer vid tillfällena för nattfotboll, trots att den riktade sig mot samtliga ungdomar och inte bara killar. De valde då att parallellt med det de valt att kalla nattfotboll, även starta det de valt att kalla tjejfotboll. Som riktar sig enbart mot tjejer och

istället går dagtid på helger, efter önskemål från deltagarna. Fotbollen är med andra ord kanske inte den allinkluderande arena som vi gärna vill tro, utan har även den sina brister.

Med tanke på de resonemang vi fört ovan och de resultat vi sett i vår studie anser vi att det finns stor potential för fotboll och idrott i stort, i socialt arbete. Men ser samtidigt att det saknas forskning som direkt kopplar idrott till socialt arbete. Studiens resultat kan vara svårt att generalisera med tanke på att materialet är så pass begränsat samt att urvalet i viss mån är baserat på tillgänglighet. Men den lyfter samtidigt upp en fråga som bör diskuteras och lyftas i större utsträckning än vad den gör i dagsläget. Varför används inte idrotten i större utsträckning i socialt arbete än vad den gör idag?

7. Referenser

- Akademikerförbundet SSR (2011). *Policy för förebyggande socialt arbete*. Stockholm
Tillgänglig på Internet:
https://akademssr.se/sites/default/files/files/policy_socialtforebyggandearbete.pdf [2016-11-30]
- Bryman, Alan (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber
- Carlson, R. (2007). *Etnicitet och kulturell mångfald - en analys av hanteringsprocesser och projekt under handslagets första år inom "öppna dörrarna för fler"*. (Handslagsrapport 2007:3). Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Ekholm, David (2013). Research on Sport as a Means of Crime Prevention in a Swedish Welfare Context: A Literature Review. *Scandinavian Sport Studies Forum*, (4): 91-120.
- Engström, Lars-Magnus (2007). Trender inom barn- och ungdomsidrotten. I: Lars-Magnus Engström & Johan R. Norberg & Joakim Åkesson (red), *Idrotten vill- en utvärdering av barn och ungdomsidrotten*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Eriksson-Zetterquist, Ulla & Ahrne, Göran (2011). Intervjuer. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red) *Handbok i kvalitativa metoder* Stockholm: Liber.
- Eliasson, Annika (2010). *Kvantitativ metod från början*. 2., uppdaterade uppl. Lund: Studentlitteratur
- Haydenhuyse, Reinhard Paul & Theeboom, Marc & Coalter, Fred (2012). The potential of sportsbased interventions for vulnerable youth: implications for sport coaches and youth workers. *Journal Of Youth Studies*, 15 (4): 437-454.
- Fundberg, Jesper (2006). *Kom igen, gubbar! om pojkfotboll och maskuliniteter*. Enskede: TPB
- Hassmén, Peter, Hassmén, Nathalie & Plate, Johan (2003). *Idrottspsykologi*. Stockholm: Natur och Kultur
- Hedenborg, Susanna (2012). Barnet och det idrottande barnet. I: Johan Hvenmark (red.), *Är idrott nyttigt? En antologi om idrott och samhällsnytta*. Stockholm: SISU idrottsböcker.
- Hirschi, Travis (2002). *Causes of delinquency*. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers
- Hoff, David, Mattsson, Tina & Nilsson Ranta, Daniel (2016). *Upplevelse av fysisk aktivitet och idrott i missbruksbehandling En kvalitativ studie av klienter vid fyra institutioner*. Lund: Socialhögskolan (Research reports in social work 2016:4)
- Hvenmark, Johan (2012). Introduktion. I: Johan Hvenmark (red) *Är idrott nyttigt? En antologi om idrott och samhällsnytta*. Stockholm: SISU idrottsböcker.

Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica (red.) (2012). *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Malmö: Gleerups

Kelley, Laura (2012). Sports-based interventions and the local governance of youth crime and antisocial behaviour. *Journal of Sport & Social Issues*, 37 (3): 261-283.

Lind, Rolf. (2015). *Vidga vetandet en introduktion till samhällsvetenskaplig forskning*. Johanneshov: MTM

Mahoney, J. L. & Stattin, H. (2000). "Leisure activities and adolescent antisocial behavior: The role of structure and social context." *Journal of Adolescence* 2000, 23, s. 113–127.

Nichols, Geoff (2007). *Sport and crime reduction: the role of sports in tackling youth crime*. London: Routledge

Norberg, R. Johan (2012). Idrottens föränderliga samhällsnytta. I: Johan Hvenmark (red) *Är idrott nyttigt? En antologi om idrott och samhällsnytta*. Stockholm: SISU idrottsböcker.

Norberg, R. Johan (2014). *Idrottens väg till folkhemmet. Studier i statlig idrottspolitik*. Malmö: Arx förlag.

Paylor, I (2010). A discussion paper on Promoting Sport and Physical Activity as part of the role of the Social Work sector. *International Journal Of Health Promotion & Education*, 48 (3): 85.

Patriksson, Göran (1982). *Idrottens historia i sociologisk belysning*. Malmö: Liber förlag

Persson, Andreas (2006). *Leisure in adolescence: youths' activity choices and why they are linked to problems for some and not others*. Örebro: Örebro universitet

Theдин Jakobsson, Britta (2015). *Vilka stannar kvar och varför?: en studie om ungas föreningsidrottande under uppväxtåren*. Diss. (sammanfattning) Stockholm : Gymnastik- och idrottshögskolan, 2015

Undfomasstyrelsen (2007). *Ungdomar, fritid och hälsa: en forskningsöversikt om fritidens skydds- och riskfaktorer*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen

Tillgänglig på Internet:

http://www.ungdomsstyrelsen.se/order_item/0,2568,,00.html?itemId=4028e595167b273101167b2998830002 [2016-12-02]

Vetenskapsrådet (2014). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet

Östnäs, Anders (1991) - i Patriksson, Göran (red) *SVEBIS årsbok: Aktuell beteendevetenskaplig idrottsforskning*. Lund: SVEBI

Özdemir, Metin & Stattin, Håkan (2012). Konsekvenser av att börja, fortsätta eller sluta idrotta: en longitudinell studie av ungdomars psykologiska och beteendemässigt anpassning.

I: Johan Hvenmark (red.), *Är idrott nyttigt? En antologi om idrott och samhällsnytta*.
Stockholm: SISU idrottsböcker.

Bilaga 1

Mejl till studiedeltagare

Hej!

Vi är två socionomstudenter som läser sjätte terminen vid Lunds Universitet. Den här terminen ska vi skriva vårt kandidatarbete, vilket ska handla om ett socialt problem.

Vårt syfte är att undersöka hur idrott kan fungera som förebyggande socialt arbete med ungdomar. I vårt syfte ingår att undersöka vad idrotten kan ha för effekter för ungdomar i problematiska förhållanden och vilken roll idrotten kan spela i socialt arbete.

Vi kom i kontakt med er organisation genom en bekant och är efter att läst på eran hemsida intresserade av möjligheten att använda oss av er organisation och kanske främst er nattfotboll för att genomföra vår studie.

Vi undrar därmed om ni är intresserade av att delta i vår studie samt vem vi i så fall ska kontakta. Önskar ni mer information finns vi tillgängliga både via mejl och telefon.

Vi är tacksamma för snabbt svar.

Med vänliga hälsningar,

Fredrik Vernblom

Pontus Rudenius

0736564115

Bilaga 2

Intervjuguide

Sammanhangsmarkering

- Kön, ålder, namn
- Position inom organisationen
- Tidigare arbete/erfarenheter?

Bakgrund

- När startade Nattfotbollen? / När blev du involverad i nattfotbollen?
- Hur startade Nattfotbollen? / Hur ser din involvering i nattfotbollen ut?
- Varför startade Nattfotbollen?

Arbetsbeskrivning

- Arbetsuppgifter? / Vilka är dina arbetsuppgifter?
- En vanlig dag? / Hur ser det ut en vanlig kväll?

Verksamheten

- Vilken är målgruppen för verksamheten? Vilka är det som kommer på nattfotbollen?
Vilka vill ni ska komma?
- Vad är syftet med nattfotbollen?
- Vad har varit svårt? Finns det något som har varit svårt i ditt arbete med nattfotbollen?
- Otippade hinder? Har du stött på några otippade hinder?
- Enklast? Vad har varit enklast i ditt arbete?
- Hur når man ut? Hur når ni ut till ungdomar och får dom att komma på nattfotbollen?
- Återkommer ungdomarna? Återkommer ungdomarna och isåfall varför tror du att dom återkommer?
- Isåfall hur får man dom att komma tillbaka?

Idrott/fotboll i förebyggande arbete med ungdomar.

- Vilka möjligheter finns? Vad finns det för positiva effekter av Nattfotbollen enligt dig?
- Nackdelar? Vilka eventuella Problem skulle kunna uppstå i samband med nattfotbollen?
- Utmaningar? Vilka utmaningar ställs du inför i arbetet med nattfotbollen?

Samarbeten

- Socialtjänst/kommun?
- Finns samarbete?
- Önskas samarbete?
- Vad skulle det kunna ge?
- Problem?

Utbildning?

- Vilken kompetens har ledare?
- Utbildning? Vad anser du är viktig kompetens för ledarna för nattfotbollen?
- Erfarenhet?

Bilaga 3

Underlag för skriftlig intervju

Sammanhangsmarkering

- Vad är din position inom Goodsport?
- Vad har du för tidigare erfarenheter som kan vara till nytta för ditt arbete med nattfotbollen?

Bakgrund

- När blev du involverad i nattfotbollen?
- Hur ser din involvering i nattfotbollen ut?
- Varför började du arbeta med nattfotbollen?

Arbetsbeskrivning

- Vilka är dina arbetsuppgifter?
- Hur ser en vanlig dag ut?

Verksamheten

- Vilka är det som kommer på nattfotbollen? Vilka vill ni ska komma?
- Vad är syftet med nattfotbollen?
- Finns det något som har varit svårt i ditt arbete med nattfotbollen?
- Har du stött på några otippade hinder?
- Vad har varit enklast i ditt arbete?
- Hur når ni ut till ungdomar och får dem att komma på nattfotbollen?
- Återkommer ungdomarna och isåfall varför tror du att dom återkommer?
- Hur upplever du allmänhetens syn på nattfotbollen?

Idrott/fotboll i förebyggande arbete med ungdomar

- Vad finns det för positiva effekter av Nattfotbollen enligt dig?
- Finns det något specifikt och isåfall vad som du anser att nattfotbollen kan göra för

ungdomar i problematiska förhållanden?

- Vilka eventuella problem skulle kunna uppstå i samband med nattfotbollen?
- Vilka utmaningar ställs du inför i arbetet med nattfotbollen?

Utbildning

- Vad anser du är viktig kompetens för ledarna för nattfotbollen?